

господарських договорів та примусу до такого укладання у відносинах із монополістами тощо;

д. буде зруйнована судова практика, яка формувалася два останніх десятиліття. Разом із тим сьогодні третина судових рішень оскаржуються у зв'язку із неоднозначною судовою практикою. У разі реалізації Концепції відповідна нестабільність замість скорочення зростає у разі.

Отже, на догоду теоретичним конструкціям, які не опрацьовані та не мають належного прорахунку економічних наслідків, Україна може стикнутися із дестабілізацією правової й економічної систем, що ще більше поглибить кризу недовіри з боку інвесторів.

Замість таких непродуктивних ідей цивілістам та господарникам потрібно зосередитися на узгодженні розбіжностей в частині опрацьованості приватно-правових конструкцій із чітким прорахунком наслідків для економіки. Принцип «не нашкодь», тут має вирішальне значення.

Зокрема, саме із цього виходить законопроект 4164, який зареєстрований у парламенті, на який вже є позитивні відгуки міністерств, але залишається нерозглянутим у зв'язку із протидією окремих цивілістів.

Список використаної літератури:

1. Проект Концепції оновлення Цивільного кодексу України: bit.ly/3rXx3a4.

Ключові слова: концепція оновлення Цивільного кодексу України, Господарський кодекс, цивілістика, господарсько-правова наука.

Ключевые слова: концепция обновления Гражданского кодекса Украины, Хозяйственный кодекс, цивилистика, хозяйственно-правовая наука.

Key words: concept of updating the Civil Code of Ukraine, Economic Code, civil science, economic and legal science.

РОМАНАДЗЕ ЛУІЗА ДЖУМБЕРОВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ КОНКУРЕНЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Останні ініціативи українських законодавців щодо удосконалення правового регулювання відносин конкуренції містять таку новелу як запровадження правового інституту врегулювання спорів у справах про порушення конкурентного законодавства. Згідно пояснювальної записки до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо конкурентно-антимонопольної реформи» №2730 від 14.01.2020 р. така процедура надає можливість Антимонопольному комітету України (далі – АМКУ) більш оперативно

та результативно забезпечувати виявлення та припинення порушень конкуренційного законодавства, перш за все, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а суб'єктам господарювання – отримувати зниження розміру штрафу з урахуванням виконання ними законних вимог АМКУ [1].

Аналіз тексту проекту Закону України №2730 [2] дає нам можливість виділити наступні характерні ознаки процедури врегулювання спору у справах про порушення конкуренційного законодавства (законопроект пропонується додати тексту Закону України «Про захист економічної конкуренції» нову статтю 46-1):

1. *Межі застосування процедури* є вельми широкими, зокрема, процедура може застосовуватись у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, щодо учасників антиконкурентних узгоджених дій (за виключенням суб'єктів господарювання, яким надано умовне звільнення від відповідальності). Зазначимо, що аналогічна процедура у законодавстві ЄС передбачається лише для учасників картелів, при цьому вважаємо доцільними більш широкі межі застосування процедури врегулювання спору [3].

2. *Стадії процедури врегулювання спору*, які за проектом є наступними:

(1) ініціювання;

(2) повідомлення відповідачу про обсяг порушення, яке є предметом врегулювання, та попередньо визначений розмір штрафу, який може бути накладений у разі незастосування процедури врегулювання спору;

(3) узгодження істотних умов врегулювання спору;

(4) досягнення між відповідачем та органом АМКУ згоди щодо визначення істотних умов врегулювання спору;

(5) підготовка органом АМКУ та надсилання відповідачу проекту угоди про врегулювання спору;

(6) додаткове узгодження змісту положень угоди (стадія може бути пропущена за відсутності суперечностей);

(7) підписання відповідачем проекту угоди та надсилання її органу АМКУ;

(8) затвердження органом АМКУ угоди про врегулювання спору.

Зауважимо, що текстом законопроекту встановлено граничні строки підготовки органом АМКУ та надсилання відповідачу проекту угоди про врегулювання спору у 15 днів та граничні строки для відповідача для підписання проекту угоди у 20 днів. При цьому ненадсилання відповідачем підписаної угоди про врегулювання спору може призвести до припинення органом АМКУ процедури врегулювання спору (ч.13, ст. 46-1).

3. Процедура врегулювання спору *може бути ініційована* суб'єктом господарської діяльності чи органом АМКУ. При цьому текст законопроекту чітко визначає порядок ініціювання процедури органом АМКУ («орган АМКУ ... повідомляє відповідачу про обсяг порушення, яке є предметом врегулювання, зокрема про діяння, які можуть бути кваліфіковані як порушення, товари (товарні ринки) та географічні межі товарних ринків, що охоплені порушенням, тривалість (період)

порушення, попередньо визначений розмір штрафу, який може бути накладений у разі незастосування процедури врегулювання спору»), при цьому диспозитивно передбачає, що суб'єкт господарювання «розпочинає дії щодо врегулювання спору».

4. Встановлення двох *граничних строків для початку процедури* врегулювання спору – складання попередніх висновків у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та прийняття рішення у справі органом АМКУ – сприяє кращому розумінню цієї процедури та має мотивуючу функцію для суб'єктів господарювання для участі у мировому вирішенні спору. Більше того, запропоновані законопроектом зміни до ст.52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» щодо диференціювання розміру штрафів у залежності від моменту проведення процедури (більш рання стадія передбачає менший розмір штрафу) є додатковим мотивувальним чинником.

5. Дотримання принципу правової визначеності сприяє і визначення у тексті законопроекту *істотних умов врегулювання спору* (ч.7 ст.46-1);

6. Запровадження принципу *остаточності рішення*, зокрема, ч.11 ст. 46-1 законопроекту передбачає, що «наслідком прийняття органом АМКУ рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції за процедурою врегулювання спору є обмеження права відповідача на оскарження цього рішення». Вказане положення вважаємо дуже важливим, адже воно забезпечуватиме більш швидке вирішення спорів, порівняно із звичайною процедурою, дасть можливість більш ефективно використовувати ресурси органів АМКУ. Тим не менш, деякі дослідники дискутують щодо проблеми дотримання прав суб'єктів господарювання при проведенні процедури врегулювання спорів у справах щодо порушення конкурентного законодавства [4].

7. Дотримання принципу *гласності та прозорості*, що серед іншого передбачено вимогою оприлюднення на офіційному веб-сайті АМКУ рішення про врегулювання спору із інформацією про обставини та умови врегулювання спору.

8. Додатковим мотивувальним чинником для суб'єктів господарювання щодо участі у процедурі врегулювання спору є встановлення того, що *згода відповідача на участь у процедурі не розглядається як визнання вчинення порушення та не є доказом його вчинення* (ч.14 ст. 46-1).

Проведений аналіз запропонованої проектом закону №2730 процедури врегулювання спорів у справах про порушення конкурентного законодавства свідчить, що така процедура потенційно буде затребувана суб'єктами господарювання та сприятиме формуванню сприятливих умов ведення господарської діяльності в Україні та ефективній роботі органів АМКУ. Європейська практика подібних процедур у справах щодо антиконкурентних узгоджених дій показує укладення угоди про врегулювання спору у більшій половині проведених процедур [4]. Тим не менш запропонована процедура потребує апробації та деталізації

для недопущення порушення інтересів держави, прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури:

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи» №2730 від 14.01.2020 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67870
2. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи» №2730 від 14.01.2020 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67870
3. Commission Notice on the conduct of settlement procedures in view of the adoption of Decisions pursuant to Article 7 and Article 23 of Council Regulation (EC) No 1/2003 in cartel cases URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52008XC0702%2801%29>
4. Ștefan Ciubotaru, At the Mercy of the Gatekeeper: The Theory and Practice of Undertakings' Fundamental Rights in the EU Cartel Settlement Procedure, *Journal of European Competition Law & Practice*, Volume 12, Issue 3, March 2021, Pages 236–256, <https://doi.org/10.1093/jeclap/lpab022>

Ключові слова: врегулювання спору, порушення конкурентного законодавства, права суб'єктів господарювання.

Ключевые слова: урегулирование спора, нарушение конкурентного законодательства, права субъектов хозяйствования.

Key words: dispute resolution, violation of competition law, rights of business entities.

ДОБРОВОЛЬСЬКА ВОЛОДИМИРА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДИШКАНТЮК ЮЛІЯ ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу*

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВІ АСПЕКТИ ЩОДО ПОСЛУГ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Контроль щодо сфери послуг є важливим аспектом державного регулювання господарської діяльності та стосується майже усіх різновидів послуг. Так, на думку Ю.М. Осадчук доцільним є «внесення змін і доповнень до нормативно-правових документів, які регулюють відносини у сфері фінансових послуг та фінансового контролю, а також щодо формування системи запобіжного (пруденційного) нагляду, включаючи впровадження системи оцінки діяльності фінансових посередників на